

Vapo Oy Paikalliset Polttoaineet
PL 22
40101 JYVÄSKYLÄ

Viite / Hänvisning

VANHA DNRO LSU-2009-R-58 (531)

Asia / Ärende

**LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA,
Lintunevan turvetuotantohanke, Vapo Oy**

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi:

Lintunevan turvetuotantohanke

Hankkeesta vastaava:

Vapo Oy Paikalliset Polttoaineet, PL 22, 40101 JYVÄSKYLÄ

Hankkeesta vastaavan YVA-konsultti:

Pöyry Finland Oy; Itkonniemenkatu 13, 70500 KUOPIO

Yhteysviranomainen:

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -
vastualue, PL 262, 65101 VAASA

Arviointiohjelma saapunut yhteysviranomaiselle: 3.5.2010 sähköisenä ja 5.5. postitse 37 kpl.

YVA- menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun asetuksen (713/2006) 6 § hankeluettelossa kohdassa 2) luonnonvarojen otto ja käsittely, kohta 2 e) turvetuotanto, kun yhtenäiseksi katsottava tuotantopinta-ala on yli 150 hehtaaria, joten ympäristövaikutusten arviointimenettelyä kyseisessä hankkeessa ei sovelleta suoraan hankeluettelon perusteella, vaan YVA- lain 6 § perusteella. Sen mukaan tehdään päätös arviointimenettelyn soveltamisesta hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA- asetuksen mukaisten hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia (YVA Laki 458/2006, 4 §).

Asia on tullut vireille kun Länsi- Suomen ympäristökeskukselta on pyydetty lausuntoa hankkeen ympäristölupahakemuksesta. Ympäristökeskus otti kysymyksen ympäristövaikutusten arvioin-

nista harkittavaksi 3.11.2009. Hankkeesta vastaavan ja kuntien edustajia on kuultu Seinäjoella pidetyssä kokouksessa 12.11.2009.

Länsi- Suomen ympäristökeskus on 1.1.2010 siirtynyt osaksi Etelä- Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusta, jossa on ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue. Asialle on siksi annettu uusi uuden viraston diaarinumero. Etelä- Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue on päätöksessään 29.1.2010 todennut, että hankkeeseen on sovellettava YVA- lain 6 § mukaista menettelyä, koska hanke todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Päätöksessä todetaan, että "Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA- laki) 4§ mukaan hankkeisiin, joista voi aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, tulee soveltaa YVA- lain mukaista arviointimenettelyä.

YVA- asetuksen 6§ hankeluettelon kohdan 2) luonnonvarojen otto ja käsittely e) turvetuotanto, sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä turpeenottohankkeisiin lain 4§ nojalla, kun yhtenäiseksi katsottava tuotantopinta- ala on yli 150 hehtaaria.

Lintunevan hanke on tätä kokorajaa pienempi, ympäristölupahakemus koskee 137 ha kokoista aluetta. Vapo Oy:n omistuksessa on laajempi, 157,5 ha kokoinen alue. Kuulemistilaisuudessa Vapo Oy ilmoitti, että turpeenottoa ei suunnitella koko alueelta, koska muu kuin hakemuksen mukainen osa alueesta ei ole siihen tarkoituksenmukaista.

Arviointimenettelyä sovelletaan kuitenkin yksittäistapauksissa myös sellaiseen hankeluettelossa tarkoitettuja hankkeita vastaavaan hankkeeseen, joka todennäköisesti laajuudeltaan ja laadultaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutus huomioon ottaen, aiheuttaa hankeluettelossa mainittuihin YVA- asetuksen (713/2006) hankkeisiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Yksittäistapauksissa hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista päättää 1.1.2010 alkaen alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus YVA- lain 6§ nojalla.

Tarkasteltaessa vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa huomioidaan lisäksi hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne sekä muut YVA- asetuksen 7§ luetellut seikat.

Lintunevan turvetuotantohanketta tarkasteltaessa on erityisesti otettu huomioon luonnonvarojen käyttö, hankkeen sijainti, kuten maankäyttö, alueen luonnonvarojen suhteellinen runsaus, laatu ja uudistumiskyky, luonnon sietokyky, lain nojalla luokitellut tai suojellut alueet, ympäristön tila, vaikutuksen suuruus ja monitahoisuus, todennäköisyys, kesto ja palautuvuus.

Lintuneva kuuluu taantuneeseen silmällä pidettävään suoluontotyyppiin. Luonnonsuojelun kannalta merkittävistä lajeista tarvitaan lisäselvitystä. Lintunevalla on merkitystä ekologisena yhteytenä luonnonsuojelualueiden verkostossa. Turvetuotantoon soveltuvia soita ja suoluontotyypppejä koskeva selvityshanke on käynnistymässä Etelä- Pohjanmaalla.

Turve on hyvin hitaasti uusiutuva luonnonvara joka voidaan luokitella myös uusiutumattomaksi, ja luonnontilaisen suon ottaminen turvetuotantoon muuttaa alueen luontoarvot peruuttamattomasti. Tuotannon ympäristövaikutukset jatkuvat toiminnan päättymiseen asti, arviolta ainakin 25 vuotta, eikä aluetta voida palauttaa ennalleen.

Hankkeella on todennäköisiä vaikutuksia erityisesti pinta- ja pohjavesistöjen tilaan.

Hakemuksessa esitetyt vesienpuhdistusmenetelmät pyrkivät edustamaan parasta käyttökelpoista tekniikkaa olevia ratkaisuja kyseessä olevalla tuotantalalla.

Vesistöt, joihin puhdistetut kuivatusvedet johdetaan, ovat kuitenkin tähän saakka saadun selvityksen mukaan siinä tilassa, etteivät ne kestä minkäänlaista lisäkuormitusta, kuten edellä Ympäristön tila ja ympäristövaikutukset -kohdassa on kuvattu.

Lintunevan tuotantoalue tulee hakemuksen mukaisesti sijoittumaan pääosin ojittamattomalle suoalueelle, mikä on vastoin vesienhoitosuunnitelmaa sekä Valtioneuvoston periaatepäätöstä vesiensuojelun suuntaviivoiksi vuoteen 2015. Tämä edellyttää huolellisia selvityksiä ja perusteluja jos hanketta viedään eteenpäin. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä vesiensuojelun suuntaviivoiksi vuoteen 2015 on turvetuotannon osalta todettu muun muassa, että vesiensuojelun tehostamisen ja uusien turvealueiden käyttöönoton tarpeet tulee arvioida erityisen tarkoin kohteissa, joissa vesien tilatavoitteet edellyttävät tilan parantamista.

Lain vesienhoidon järjestämiseksi (1299/2004) nojalla on valmisteltu toimenpideohjelmat ja vesienhoitosuunnitelmat. Suunnitelmat on 10.12.2009 hyväksytty Valtioneuvostossa.

Lisäksi pintavalutuskenttä 2 sijaitsee aivan Lintulammet nimisen lampiryhmän vieressä. Lähimpään lampeen on noin 30 metriä ja useita lampia on 150 metrin etäisyydellä kentästä. Lammet ovat ilmeisesti vesilain 1 luvun 15a§ mukaisia enintään yhden hehtaarin suuruisia lampia, joiden luonnontilaisena säilymistä ei saa vaarantaa. Pitkällä aikavälillä näin lähellä vesilain 1 luvun 15a § tarkoittamaa lampea sijaitseva pintavalutuskenttä voi vaarantaa lammen luonnontilaa. Myös pintavalutuskentän keräilyojien ja muiden rakenteiden rakentaminen voi vaikuttaa lampien vesitaseeseen. Hankesuunnitelmaa tulisi tarkistaa siirtämällä pintavalutuskenttä 2 kauemmaksi.

Selvitys siitä, vaikuttaako hanke ja miten alapuolisten vesistöjen hydrologiaan ja kuivatustilanteeseen, puuttuu.

Pohjavesien osalta voidaan mm. todeta, että Lintuharjun ja Rauhankankaan pohjavesialueille voidaan johtaa ojavesiä vain, jos Lintuluoma ja – kanava ovat tutkitusti tiiviitä, jolloin johtamisesta ei aiheudu vaaraa pohjaveden laadulle. Lintuluoma virtaa Lintuharjun pohjavesialueella yli 4,5 kilometrin alueella, joten kuivatusvedet aiheuttavat merkittävän riskin pohjavedelle.

Etelä- Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen käsityksen mukaan kuivatusvesien ohjaaminen kokonaisuudessaan etelän suuntaan tulee YVA- menettelyssä vaihtoehtona selvittää, mikäli hanketta viedään eteenpäin. Käsittelemättömien kuivatusvesien johtaminen pohjavesialueille nykyisiin uomiin vaarantaa pohjaveden laadun (YSL 8 §).

Hankkeella on todennäköisiä vaikutuksia vesistöjen virkistyskäyttöön. Säläisjärvi on koko vähävetisen Etelä-Pohjanmaan tärkeimpiä virkistyskalastuskohteita. Sen vedenlaatu on heikko. Myös Kainastonjoki on erityisen tärkeä virkistyskalastuskohde. Sen kalastoon kuuluu myös harvinainen purotaimen. Esitetty turvetuotantohanke ja sen aiheuttama vesistökuormitus vaikuttaisivat todennäköisesti kielteisesti virkistyskalastusmahdollisuuksiin ja virkistyskalastuksen kehittämiseen alueilla.

Hanke ei tähän asti saadun selvityksen mukaan ota maakuntakaavaa (turvetuotantoa koskevat suunnittelumääräykset) huomioon joten se todennäköisesti vaikeuttaisi maakuntakaavan toteuttamista. YVA- menettelyssä vaikutukset kaavoitukseen tulisi tutkia huolellisesti.

Tarkistetuissa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on tavoite pitää luonnontilaiset suot turvetuotannon ulkopuolella lisäksi tiukentunut edellisten, vuoden 2000 tavoitteiden, ja vuonna 2005 vahvistetun maakuntakaavan jälkeen.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet VAT, tarkistettuna Valtioneuvoston päätöksellä 13.11.2008, sisältävät yhtenä erityistavoitteena kohdan jossa todetaan:

Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon turvetuotantoon soveltuvat suot ja sovitettava yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. Turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnon-tilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma- alueittain ja otettava huomioon erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja muiden ympäristönäkökohtien sekä taloudellisuuden asettamat vaatimukset.

Edellisissä Valtioneuvoston 30.11.2000 hyväksymissä valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa erityistavoite kuului seuraavasti:

Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon turvetuotantoon soveltuvat suot ja sovitettava yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. Turpeenottoalueiksi varataan ensisijaisesti jo ojitettuja soita. Turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma-alueittain ja otettava huomioon erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja muiden ympäristönäkökohtien sekä taloudellisuuden asettamat vaatimukset.

YVA- menettelyn tarvetta puoltaa myös se, että osa tähän asti laadituista selvityksistä alueen ympäristöstä ei ole riittäviä tai joitakin selvityksiä puuttuu kokonaan. Luontoselvityksiä on tarpeen täydentää ainakin linnuston osalta, puuttuvista hyönteisselvityksistä vähintään selvitys uhanalaisista perhosista olisi tarpeen, eikä mm. matelijoista ja nisäkkäistä ole selvitystä.

Metsälain mukaiset luontotyyppit on tarpeen selvittää alueelta, ainakin lain 10§ mukainen norosaattaa olla kyseessä pintavalutuskentän itälaidalla.

Vaikutusten arvioinnin tarve Levanevan Natura 2000 - alueeseen on myös tarkemmin selvitettävä. Ympäristölupahakemuksessa ei ole mainittu Levanevaa (FI0800032), josta on jo perustettu luonnonsuojelulain mukainen luonnonsuojelualue. Turpeenottoalueelta on suunniteltu laskettavan vesiä Kivi- ja Levalampeen, jonka pohjois-luoteisosat sisältyvät Natura-alueeseen.

Ympäristölupahakemuksessa todetaan, että pitkien etäisyyksien vuoksi hankekohteella ei ole vaikutuksia luonnonsuojelualueiden luontoon. Tätä ei voida pitää riittävänä pohdintana hankkeen vaikutuksista (Luonnonsuojelulaki 65 §: "yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden kanssa") Levanevan Natura-alueen luonnonarvoihin. Vaikutusten luonnetta ja suuruutta tulee perustellusti tarkastella, jotta voidaan arvioida, onko Luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittama vaikutusarvio tarpeen vai ei.

Hankkeen tässä päätöksessä kuvatut vaikutukset ovat todennäköisesti laadultaan ja laajuudeltaan, ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne, YVA- asetuksen hankeluettelon kohdan 2 e) mukaisen hankkeen vaikutuksiin rinnastettavissa olevia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Selvitykset mahdollisista vaikutuksista ovat lisäksi joiltakin osin puutteellisia. Jos hanketta vietään eteenpäin, on tarpeen myös tutkia vaihtoehtoisia suunnitelmaratkaisuja."

YVA- menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA- menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä, sekä miten arviointimenettely tullaan järjestämään. Arviointiohjelmasta saatujen lausuntojen ja kannanottojen sekä selvitysten perusteella laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely ei perustu valtioneuvoston asetuksen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 6 § kohdan 2e) mukaan, koska Lintunevan hanke on tätä kokorajaa pienempi. Ympäristölupahakemus koskee 137 ha kokoista aluetta. Vapo Oy:n omistuksessa on kuitenkin laajempi, 157,5 ha kokoinen alue. Arviointimenettelyä sovelletaan kuitenkin yksittäistapauksissa myös sellaiseen hankeluettelossa tarkoitettuja hankkeita vastaavaan hankkeeseen, joka todennäköisesti laajuudeltaan ja laadultaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutus huomioon ottaen, aiheuttaa hankeluettelossa mainittuihin YVA- asetuksen (713/2006) hankkeisiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Yksittäistapauksissa hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista päättää 1.1.2010 alkaen alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus YVA- lain 6§ nojalla.

Toiminta on ympäristölupavelvollinen ympäristönsuojelulain (86/2000) 28 §:n 1 momentin sekä ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 1 §:n kohdan 7d) mukaan, koska kyseessä on yli 10 hehtaarin turvetuotantoalue ja siihen liittyvä ojitus. Toimivaltainen lupaviranomainen on ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n kohdan 5c) mukaan ympäristölupavirasto, tässä hankkeessa Länsi ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualue.

Jos kuivatusvesiä johdetaan toisen maalla olevaan ojaan, edellyttää se vesilain 10 luvun 6 §:n mukaista lupaa, johon antaa päätöksen aluehallintovirasto, johon tietyin edellytyksin antaa oikeutuksen aluehallintovirasto ympäristölupaa koskevan ratkaisun yhteydessä, mikäli ympäristölupa myönnetään.

Hankealueella on voimassa ympäristöministeriön 23.5.2005 vahvistama Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava. Hankealue sijaitsee maakuntakaavan turvetuotantovyöhykkeillä tt-1 ja tt-2, mikä tarkoittaa, että turvetuotannon suunnittelussa on huomioitava, että turvetuotannon mahdollisesti aiheuttama kokonaiskuormitus ei vaaranna vesistöjen luontoarvoja, ja tt-2 osalta kokonaiskuormitus ei saa nousta nykyiseltä tasolta.

Vesistöalueella on voimassa suunnittelumääräys III: turvetuotannon suunnittelussa on huomioitava vesistövaikutukset siten, että kokonaiskuormitus pysyy nykyisellä tasolla. Lisäksi voimassa on koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys I, jonka mukaan "Turvetuotantovyöhykkeen käytön suunnittelussa on otettava huomioon luonnonsuojelualueet sekä valtioneuvoston hyväksymät suojeluohjelmat ja – päätökset (LSL 77 §) sekä Natura 2000 – verkosto. Turvetuotantoalueita perustettaessa tuotantoalueista tehdään asianmukaiset lupahakemukset lainsäädännön edellyttämine ympäristövaikutusten arviointineen ao. ympäristölupaviranomaisten käsiteltäviksi. Turvetuotantoon tulee ottaa ensisijaisesti entisiin tuotantoalueisiin liittyviä soita, ojitettuja soita tai sellaisia ojittamattomia soita, joiden luonnon tai kulttuuriarvot eivät ole valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä. Suopohjien jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueelliset maankäyttötarpeet."

Luonnonsuojelulain 65 §:ssä säädetään, että jos hanke tai suunnitelma yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa tai suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkityksellisesti heikentää Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on verkostoon sisällytetty, on hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan arvioitava nämä vaikutukset asianmukaisella tavalla. Luonnonsuojelulain 66 §:n mukaisesti viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on Natura 2000-verkostoon sisällytetty. Lainkohdassa todetaan kuitenkin, että lupa voidaan myöntää taikka suunnitelma hyväksyä tai vahvistaa, jos valtioneuvosto yleisistunnossa päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erityisen tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole.

Levanen Natura 2000-alueen länsiosat rajautuvat tekojärveen johon Lintunevan turvetuotanto-alueelta kulkeutuisi vesiä pintavalutuskentän kautta.

Turvetuotantoalueelle mahdollisesti rakennettavat rakennukset tarvitsevat kunnan myöntämän rakennusluvan.

Turvetuotantoalueen perustamisesta ilmoitetaan alueen pelastusviranomaiselle viimeistään siinä vaiheessa, kun alueelle haetaan ympäristölupaa.

Hanke, sen tarkoitus, sijainti ja esitetyt vaihtoehdot

Lintunevan turvetuotantohankkeen alue **sijoittuu** osittain Kurikan kaupungin ja osittain Teuvan kunnan alueelle. Hankealueen pohjoisreunalta on matkaa Jurvan taajamaan noin 7 km ja eteläreunasta Teuvan kuntakeskukseen noin 19 km. Hankealue sijoittuu Jurvalta etelään johtavan seututien nro 685 välittömään läheisyyteen. Hankkeesta vastaa Vapo Energia Oy.

Hankkeen **tarkoituksena** on tuottaa energia- ja ympäristöturvetta. Energiaturpeen käyttöpaikkoja ovat mm. Porin, Pietarsaaren ja Seinäjoen voimalaitokset. Ympäristöturve menee lähiympäristöön kuivikkeeksi, kompostointiin, lietteen imeytykseen ja maanparannukseen.

Vapo Oy omistaa alueelta maata 157,45 ha. Lintunevan turvetuotantoalueen tuotantokelpoinen pinta-ala on 145,2 ha, josta auma-alueita on 8,8 ha.

YVA -menettelyssä tarkastellaan yhtä hankkeen toteutusvaihtoehtoa ja YVA – menettelystä annetun lain edellyttämään niin sanottua nollavaihtoehtoa.

- **Nollavaihtoehdossa (VE0)** turvetuotantohanketta ei toteuteta. Suo jää nykytilaansa. Lähialueen ympäristöturva sekä Porin, Pietarsaaren ja Seinäjoen voimalaitosten energia turve tuodaan muualta.
- **Vaihtoehto 1 (VE1):** Vaihtoehdossa koko hankealue valmistellaan tuotantosuunnitelmassa esitetyssä laajuudessa ja aikataulussa. Suunniteltu tuotantoalue on kooltaan 149,0 ha. Tuotantovalmis pinta-ala otetaan käyttöön sitä mukaa kuin sitä kunnostukselta ja kuivatukselta valmistuu. Tuotantoalueen kuivatusvedet johdetaan ympärivuotisesti pintavalutuskenttien kautta etelän ja pohjoisen suuntaan.

YVA- menettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Menettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Kuulutus ja arviointiohjelma ovat olleet virallisesti nähtävillä 14.5.- 14.6.2010 virka-aikana seuraavien kaupunkien virallisilla ilmoitustauluilla:

Kurikan kaupunki, Asematie 8, KURIKKA, Teuvan kunta, Porvarintie 26 A, TEUVA

Kuulutus ja arviointiohjelma oli toimitettu kunnanvirastojen lisäksi myös kuntien pääkirjastoihin yleisön nähtäville ajaksi 14.5.- 14.6.2010: Kurikan pääkirjasto, Seurapuistikko 2, KURIKKA, Teuvan pääkirjasto, Porvarintie 39, TEUVA.

Kuulutus ja arviointiohjelma on julkaistu myös internetsivuilla www.elykeskus.fi/etelapohjanmaa > Ajankohtaista > Kuulutukset.

Kuulutus on julkaistu alueella ilmestyvissä sanomalehdissä Ilkka ja Pohjalainen. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointia käsittelevä tiedotus- ja keskustelutilaisuus on pidetty Jurvassa 20.5.2010.

Arviointiohjelmasta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: Kurikan kaupunginhallitus, Kurikan ympäristönsuojeluviranomainen, Teuvan kunnanhallitus, Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä Ympäristöpalvelut, Etelä-Pohjanmaan liitto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallin-

tovirasto (ennen Länsi-Suomen lääninhallitus sosiaali- ja terveysosasto), Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Kalatalousryhmä (ennen Pohjanmaan TE- keskus Kalatalousyksikkö), Pohjanmaan riistanhoitopiiri, Museovirasto, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry., Suupohjan lintutieteellinen yhdistys ry..

3. YHTEENVETO SAAPUNEISTA LAUSUNNOISTA JA KANNANOTOISTA

Lausuntoja on saapunut 6 kpl ja mielipiteitä 4 kpl. Ne on alla esitetty osittain lyhenneltynä.

3.1. Lausunnot

Kurikan kaupunki, Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta esittää lausuntonaan Etelä-Pohjanmaan ELY -keskukselle, että arviointiohjelmassa tulisi nostaa myös hankkeen vaikutukset alueen elinkeinoihin tärkeimpien arviotavien vaikutusten ryhmään, joita on tiivistelmässä painotettu. Muilta osin lautakunnalla ei ole huomauttamista Vapo Oy:n Lintunevan turvetuotantohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Teuvan kaupunki

Teuvan kaupunki toteaa lausunnossaan, että kunta pitää hyvänä, että Lintunevan turvetuotantoalueen ympäristövaikutukset tutkitaan seikkaperäisesti. Arviointiohjelmassa on kattavasti esitetty vaikutusalueet ja laadittavat selvitykset.

Kunnan mielestä Kainastonjoen suojelemiseksi ja vedenlaadun parantamiseksi on tehty määrätietoista työtä koko 2000 – luvun ajan. Linnanoja on perattu maanomistajien toimesta 2005 – 2006, Vehkaluoma 2007 – 2008 ja Kainastonjoki aina kantatien 67 eteläpuolelle saakka 2008 – 2009. Kainastonjoki ja siihen laskevat uomat ovat kokonaisuudessaan hyvin vähävetisiä ja niiden virtaamat ovat pienet.

Teuvan kunta haluaa lausunnossaan painottaa sitä, että tulevaisuudessa Kainastonjoen ja sen yläosien suojelutyötä ja veden laadun parantamista jatkettaisiin määrätietoisesti jo toteutettujen toimenpiteiden pohjalta ja että turvetuotantoalueelta vesistöön johdettavien vesien puhtauteen ja kiintoainepitoisuuksiin kiinnitettäisiin erityistä huomiota. Nyt suunnittelun alla olevan turvetuotantoalueen kuivatusvesistä osa johdetaan Kainastonjoen yläosan uomien kautta Kyrönjoen vesistöalueeseen ja vesien mukana kulkeutuvat mahdolliset lisäravinne- ja kiintoainepitoisuudet vaikuttavat heikentävästi veden laatuun koko Kyrönjoen vesistöalueella.

Kunnan mielestä uusien turvetuotantoalueiden käyttöönotossa ja valumavesien johtamisessa Linnanojaan ja edelleen Vehkaluoman kautta Kainastonjokeen tulee käyttää riittävän tehokkaita puhdistus- ja suodatusmenetelmiä siten, että valumavesien sisältämä ravinnekuormitus ja vesien mukana mahdollisesti kulkeutuvat kiintoaineet eivät huononna uomien ja jokiveden tilaa ja pienennä niiden virtaamia entisestään.

Teuvan kunnan mielestä uuden turvetuotantoalueen perustamisella ja valumavesien johtamisella Kainastonjokeen ei myöskään saa pitkällä tähtäimellä nopeuttaa jokiuomien rehevöitymistä ja umpeenkasvua siten, että niiden perkaamistarve tulevaisuudessa nopeutuu. Luonnon ja jokiympäristön monimuotoisuuden sekä niiden luomien elinmahdollisuuksien kannalta on myös ensiarvoisen tärkeää, että jokivesien tilaa saadaan lyhyellä ja pitkällä aikavälillä parannettua nykyisestään, jolloin voidaan taata eri lajien säilyminen ja niiden kantojen vahvistuminen.

Etelä- Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että suunnittelualue sijaitsee maakuntakaavan turvetuotantovyöhykkeillä tt-1 ja tt-2, mikä tarkoittaa, että turvetuotannon suunnittelussa on huomioitava, että turvetuotannon mahdollisesti aiheuttama kokonaiskuormitus ei vaaranna vesistöjen luontoarvoja, ja tt-2 osalta kokonaiskuormitus ei saa nousta nykyiseltä tasolta. Lintunevan alue kuuluu lisäksi Närpiönjoen valuma-alueeseen, jolle on asetettu tehostettu vesiensuojelutaso. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan koko alueelle kohdistuu maakuntakaavan suunnittelumääräys I, jossa todetaan, että turvetuotantoon tulee ottaa ensisijaisesti entisiin turvetuotantoalueisiin liittyviä soita, ojitetuista soita tai sellaisia ojittamattomia soita, joiden luonnon- tai kulttuuriarvot eivät ole valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä.

Suunnittelualue on pääosin ojittamaton, luonnontilaista muistuttava suo, minkä takia sen luontoarvot on selvitettävä perusteellisesti. Aivan alueen vieressä on vedenhankintaan soveltuva Lintuharjun pohjavesialue (20–30 m), jonka vedenlaatuun turvetuotannon vaikutukset on selvitettävä perusteellisesti. Lisäksi alueella on muita pohjavesialueita. Norin vedenottamo on n. 2 km etäisyydellä. Hankealueen lähellä on joitain rakennettuja kiinteistöjä ja muinaisjäännöksiä. Norin kyläasutus on lähimmillään reilun kilometrin etäisyydellä. Turvepölyn vaikutus asutukselle on selvitettävä. Lähietäisyydellä on myös moottorirata.

Maakunnallisen soiden kestäväan maankäyttöön tähtäävään selvityshankkeen on määrä alkaa syksyllä, nyt käynnissä olevan esiselvityshankkeen valmistuttua elokuussa 2010. Yhtäältä on tärkeää löytää turvetuotantoon soveltuvat alueet ja toisaalta tarkastella erityisesti ojittamattomien luontoarvoja sisältävien soiden tilanne, arvot ja virkistyskäyttö.

Etelä-Pohjanmaan liitolla ei ole muuta huomauttamista YVA -arviointiohjelmasta.

Museovirasto

Lausunnossaan Museovirasto toteaa, että arviointiohjelmassa on asianmukaisesti otettu huomioon alueen läheisyydessä sijaitsevat muinaismuistolain (295/63) rauhoittamat kiinteät muinaisjäännökset. Lähteisiin tulee lisätä Museoviraston ylläpitämä valtakunnallinen muinaisjäännösrekisteri, joka löytyy Museoviraston Kulttuuriympäristön rekisteriportaalista osoitteessa: <http://kulttuuriymparisto.nba.fi>

Muutoin Museovirastolla ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön eikä rakennetun kulttuuriympäristön osalta huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Pohjanmaan TE- keskus, Kalatalousyksikkö nyk. Pohjanmaan ELY -keskuksen kalatalousryhmä

Pohjanmaan ELY -keskuksen kalatalousryhmä toteaa lausunnossaan, että arviointiohjelma on ammattimaisesti toteutettu, selkeä ja siinä on pääosin esitetty ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa (3 luku 11 §) tarkoitetut tiedot arviointiohjelman sisällöstä. Pohjanmaan ELY -keskuksen kalatalousryhmä haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

Luvut 2.6.2 ja 2.6.3 olisi voinut yhdistää vesipolitiikan puitedirektiivin ja vesienhoitosuunnitelmien ja vesienhoidon toimenpidesuunnitelmien osalta samaan lukuun, sillä ne kuuluvat kiinteästi yhteen ja niitä tulisi tarkastella yhtä aikaa.

Luvun 2.6.2 viimeinen kappale, joka käsittelee Valtioneuvoston periaatepäätöstä vesiensuojelun suuntaviivoiksi vuoteen 2015, tulisi esittää oman otsikon alla. Periaatepäätöksessä on turvetuotannon osalta (arviointiohjelman sivulla 16 todetun lisäksi) mainittu, että turvetuotantoalueiden vesiensuojelun tehostamisen ja uusien turvealueiden käyttöönoton tarpeet arvioidaan erityisen tarkoin sellaisilla valuma-alueilla, joilla vesien tilatavoitteet edellyttävät tilan parantamista tai

joilla vesien tila uhkaa heiketä turvetuotannon vaikutuksesta. Samoin siinä mainitaan, että turvetuotannon sijoittumista tulee suunnata tuotannossa oleville tai jo ojitetuille alueille välttämällä alueiden sijoittumista vesistön tai suojelualueen välittömään läheisyyteen. Nämä seikat tulisi ohjelmassa mainita.

Luvun 2.6.3 viimeinen kappale. Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman sisältöä tulisi tässä yhteydessä selostaa turvetuotannon osalta lyhyesti. Suunnitelmassa on Kyrönjoen ja Närpiönjoen vesistöjen osalta asetettu tavoitteeksi ihmistoiminnasta aiheutuvan fosfori- ja typpikuormituksen puolittaminen. Turvetuotannon vähennystarpeeksi on puolestaan Närpiönjoen vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa asetettu fosforin osalta 50 % ja typen osalta 25 % vuoteen 2015. Kyrönjoen vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa vastaavat luvut turvetuotannolle ovat fosforin osalta 50-70 % ja typen osalta 25-70 %. Hankkeen vaikutusten arvioinnin kannalta on tärkeää verrata hankkeen vaikutuksia vesienhoitosuunnitelmien tavoitteisiin ja niiden mahdolliseen saavuttamiseen.

Sivulla 21 on hankkeen toteuttamisvaihtoehtoina vain nollavaihtoehto ja koko hankealueen tuotanto. Ympäristövaikutusten arviointi voi käsittääksemme hyvinkin tässä tapauksessa päätyä lopputulokseen, jossa hanke ei kokonaisuudessaan ole toteutettavissa, mutta osa toteutus olisi mahdollinen. Esimerkiksi kuivatusvedet johdetaan kahteen eri vesistöön, jotka sijaitsevat maakuntakaavoituksessa eri toimintavaatimukset sisältävillä turvetuotantoa koskevilla vyöhykkeillä tt-1 ja tt-2. Kolmantena vaihtoehtona olisi tullut olla hankkeen osittainen toteuttaminen.

Osa kalakantoja koskevasta tiedoista (sivu 27) on vanhentunut. Yli kymmenen vuotta ja lähes kymmenen vuotta vanhojen tietojen käyttäminen nykytilan kuvaamisessa on kyseenalaista.

Arviointimenetelmissä on kalaston osalta (sivu 39) esitetty sähkökalastuksia Vehkaluomassa ja Lintuluomassa. Muilta osin esitetään tukeuduttavaksi vuonna 2002 ja 2005 tehtyihin selvityksiin. Katsomme, että hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin luotettava toteuttaminen edellyttää myös Kainastonjoessa, Kivi- ja Levalammessa sekä Säläisjärvessä tehtäviä koekalastuksia.

Luvussa 6.12 esitetään hankkeen vaikutuksia luonnonvaroihin ja niiden hyödyntämiseen. Tässä yhteydessä yksi hankkeen vaikutusalueen keskeisistä luonnonvarojen hyödyntämismuodoista – kalastus – on jäänyt kokonaan käsittelemättä. Luvussa 6.9 käsiteltiin hyvin lyhyesti kalastovaikutuksia, mutta vaikutukset kalastukseen on jäänyt siitäkin pois. Tässä yhteydessä tulee huomioida, että hankkeen vaikutusalueella oleva Säläisjärvi on Kurikan kaupungin omistama virkistyskalastuskohde, jonne istutetaan vuosittain pyyntikokoisia kirjoloja ja taimenia sekä kesänvanhoja siianpoikasiasia. Järvelle myydään vuosittain lähes 5 000 vuorokausilupaa viehekalastajille ja järvi onkin yksi merkittävimmistä eteläpohjalaisista yksittäisistä virkistyskalastuskohteista. Kainastonjoki on vähävetisellä Etelä-Pohjanmaalla erittäin merkittävä virkistyskalastusalue. Kalastus painottuu kesäaikaan, mutta joella on myös järjestetty talvisia pilkkikilpailuja. Myös Kivi- ja Levalampi on suosittu virkistyskalastusalue, jonne myös suoritetaan vuosittain kalaistutuksia.

Luku 7 ”Haittojen ehkäisy ja lieventämien” on ohjelmassa esitetty erittäin suppeasti. Katsomme, että jo arviointiohjelmassa olisi voitu esittää muun muassa vesistöä ja kalastoa koskevia mahdollisia haittojen lieventämismahdollisuuksia. Joka tapauksessa nämä on huomioitava ja esitettävä itse arviointiselostuksessa.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä voidaan pitää hanketta selventävänä ja lisätietoa antavana prosessina, mutta kovin suurta vaikutusta prosessilla ei turpeenkaivuuhankkeissa ole. Tässäkin ohjelmassa esitetyt hanketta ohjaavat kappaleen 2.6 ”muut hankkeet, suunnitelmat ja ohjelmat”, ovat vain ohjaavia ja todellisuudessa turpeenottohankkeisiin vaikuttavat lähinnä ai-noastaan vesistövaikutukset ja luonnonsuojelulain mukaiset tekijät. Vähäisemmässä määrin siihen vaikuttavat harvaan asutulla seudulla meluasial, sosiaaliset tai virkistyskäytölliset tekijät. Tässä esitettynä seikkoja, joita tulee parantaa tai selvittää arviointiselostukseen:

Hankevaihtoehdot

Hankkeessa esitettyä 0-vaihtoehto on alueen luonnontilaa tarkasteltaessa ainoa oikea vaihtoehto. YVA -hankkeissa tulisi esittää aina 0- vaihtoehdon ja toteutuksen lisäksi vaihtoehtoista toteutustapa. Tässä hankkeessa VE2 a) -vaihtoehtona olisi syytä kuvata se, miten sama energiamäärä saataisiin hankittua esimerkiksi uusiutuvista energialähteistä ja millä korvataan kasvuturpeen ja kasvualustojen tarve. Vaihtoehdossa tulee kuvata vaihtoehtoisten materiaalien ja energiahankinnan kestävyyttä, haittavaikutuksia ja sosiaalisia sekä elinkeinopoliittisia vaikutuksia lyhyesti. Samalla voidaan tuoda esiin VE 1 rinnalle VE1 b) jossa etsitään nykyisen suon tilalle ojitettu vaihtoehto, joka täyttää turpeenoton kriteerit paremmin, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.

Kalastus, kalasto ja vesistöt

Hakijan tulisi selvittää alueen järvien ja virtavesien kalastoa myös itse, eikä turvautua haastatteluihin ja vanhoihin tutkimustuloksiin. Alueella on sellaisia vesistönsia, joissa ei juurikaan kalastusta harjoiteta eikä ole saatavissa tutkimustietoa. Esimerkkinä voisi mainita Kivi- ja Levalammen heikot kalastotulokset (2002), jotka eivät vastaa sitä tietoa, jota on kuulopuheina kalastajien keskuudesta saatu. Kivi- ja Levalammen merkitys mm. mateen lisääntymisalueena on suuri. Lintuluoman kalastosta ei ole tarkkaa tietoa, mutta varmojen suullisten tietojen mukaan Lintuluomasta olisi tavattu vielä jonkin verran taimenta ainakin 60-luvun aikana. Luomassa on pohjavesivaikutusta eikä ole lainakaan mahdollisuus, jos laji siellä esiintyisi.

Samalla tapaa Norinluoman kalastosta ei ole juurikaan tietoa, vaikka se on hankkeen vaikutusalueella, muodostaen Vehkaluoman ja Kainastonjoen yhtymäkohdan yläpuolella oman haaran. Lähdeperäisyytensä vuoksi siinä on suullisten tietojen mukaan taimenta, jota myös tavataan vähäisesti juuri tulvasuojeluhankkeesta toipuvasta Kainastonjoestakin. Ylin varma taimenpuro sijaitsee Kainastonjoen keskiosalla, Lylyoja (ei suinkaan Myllyoja, kuten ohjelmassa on mainittu). Näiltä miltään alueelta ei ole olemassa ajanmukaisia ja luotettavia tutkimustietoja kalastosta. Rapuja on Kainastonjoesta saatu satunnaisesti ainakin Ratikylästä, mutta tarkkaa määrää ja vuotta ei ole tiedossa.

Lintunevan kuivatus- ja turpeenkaivuun jätevesien johtaminen Kyrönjoen latvoille, Kainastonjokeen ja Kauhajokeen heikentää ainakin sen alueen taimenten ja rapujen elinoloja, joita molempia on todistettavasti Kauhajoessa.

Kalastolle ja ravuille kohdentuvasta haitasta on esitettävä luotettava selvitys ja millä menetelmillä haitat kompensoidaan luonnolle sekä vesialueen omistajalle.

Säläisjärven osalta kalastuksen ja virkistyskäytön merkitys on niin suuri, että sitä varten on tehtävä oma osionsa selvitykseen, jossa tarkastellaan Säläisjärven koko virkistystoimintaa ja sen merkitystä alueelle ja elinkeinoille sekä vapaa-ajan käytön, virkistyskäytön, kuten kalastuksenkin osalta. Jo pelkästään myytyjen kalastuslupien (4000 kpl) määrä on niin suuri, että asiaan on paneuduttava huolellisesti. Kun huomioi Lintuluoman kanavan vedenlaadun nykytilaa ja käytettävää vesimäärää Säläisjärven vedenottoon, on Lintuluoman veden merkitys Säläisjärven osalta elintärkeä.

Samalla kun vedenlaatu- ja kalastotietoja selvitetään, tulisi selvittää myös pohjaeläimet ja vesisammalet. Mikäli turpeenotto tulee saamaan luvan, voidaan mahdollisia muutoksia tulla vertailemaan myös pohjaeliöstön kannalta myöhemmin.

Vedenlaadun osalta tulee huomioda, että lähellä turpeenottoaluetta virtaamien ollessa pieniä, jo vähäisetkin muutokset ovat pienvesille suuria. Näihin muutoksiin ei kiinnitetä riittävästi huomiota vaan keskitytään vesistön niihin osiin, joista on enemmän tietoa. Kuitenkin kiintoaineskuoritus ja virtaamavaihtelut ovat yksi suurimpia syitä pienvesiemme heikkoon tilaan.

Maaperä ja geologia

Ympäristöhallinnon sekä GTK:n uudempien (2009) tutkimusten mukaan voidaan päätellä Lintuharjun ja Lintunevan pohjamaan rakenteen ja mahdollisten pohjavesiyhteyksien tilasta jonkin verran, tulee kuitenkin huomioida asia varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Nykyisin pohjavesialueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei myönnetä kovin helposti lupia minkäänlaiseen toimintaan, jos voidaan olettaa että hanke saattaa vaarantaa pohjavesien tilaa. Tällainen riski Lintunevan turpeenottohankkeessa on verrattain suuri, koska myös hienojakoisia maalaatuja löytyy Lintunevalta. Kuten aikaisemmissa selvityksissä on osoitettu, turpeenottoalueen pohjamaalajina olisi hiekka ja moreeni sekä hienoa hiekkaa sekä silttikerrostumis, jotka ulottuisivat soiden alle. Lintuharju on kapea ja pitkä alue, joka tuskin katkeaa Lintunevan kohdalla vaan suo peittää sen muodostaen harjuun pohjavettä. Maantien länsipuolella olevissa joissakin suolampareissa vesi on laadultaan suovedeksi poikkeuksellisen kirkasta ja lammet purkavat vettä ojiin läpi vuoden. Itäpuolen joissakin allikoissa saattaa siten siis mitä ilmeisimmin olla ainakin vähäistä pohjavesivaikutusta. Muutenkin Lintunevan sijoittuminen pohjavesialueen kupeeseen on turpeenoton osalta riski, johon pitää suhtautua vakavuudella ja asia tulee selvittää nykyistä huolellisemmin. Sama koskee Lintuluomaa siltä osin, kun se kulkee pohjavesialueen halki.

Ilmastovaikutukset

Luvussa 6.6. esitetään, että hankkeen osalta turpeen kuljetuksen liikennesuoritteiden pakokaasupäästöt huomioidaan arviointiselostuksessa. Se on kovin vähäistä ja merkityksetöntä, sillä hankkeen osalta tulee huomioida koko tuotantoketjun ja turpeen polton aiheuttamien ilmapäästöjen merkitys, koska VE1 toteutuessa niitä ei synny hankealueella tai sen seurauksena ja toteutettaessa hanke vaikutukset syntyvät.

Lähiasutus

Alueen läheisyydessä ei ole valitusta asutusta, mutta varsin lähelle ottoaluetta sijoittuu mm. mökki, jota käytetään vapaa-ajanviettoon läpi vuoden. Lähimpänä mökkiä sijaitsee pintavalutuskenttä PVK2, noin 200 m päässä. Se, onko pintavalutuskentällä jotakin toimintoja, kuten mahdollinen pumppu, ei selvityksestä käy ilmi. Vai onko painepumppu pelkästään turvesuolla ja pintavalutuskenttä tyhjenee pelkästään gravitaatiovoimin?

Riskit ja epävarmuustekijät

Tässä kyseisessä hankkeessa tulee erityisesti pohtia riskejä pohjavesien kannalta sekä hankkeen vaikutuksista Säläisjärven tilaan. Epävarmuutta lisäävät nykyhetken puutteellinen tieto- ja tutkimusmäärä sekä yleisesti tutkimus- ja selvitystyön epävarmuutta lisää säätilojen ja muuttuvien olosuhteiden lisäksi toistojen vähyys, jota ei ole kohdassa 6.18 mainittu. Hyvä esimerkki on se, että mm. perhoshavainnointia on esitetty tehtäväksi 7 eri kertaa, jossa toiston merkitys on jo huomattava, ainakin lintuhavainnointien määrään, jota on tehty kesäkuussa 2008 vain yhden kerran.

3.2. Mielipiteet

Mielipide 1 (Kurikan kaupungin kalastustoimikunta)

Kurikan kaupungin kalastustoimikunta esittää lausuntonaan Vapo Oy:n hakemukseen, joka koskee ympäristölupaa turvetuotannon aloittamista Lintunevan alueella seuraavaa:

Turvetuotantoalueen kuivatusvedet, ainakin osa, johdetaan Lintuluoman kautta Säläisjärveen. Siitä mitä ilmeisimmin tulee aiheutumaan vedenlaadun heikkenemistä ko. järvestä. Kaupungin, sitä aikaisemmin Jurvan kunnan, toimesta on Säläisjärvellä järjestetty voimallista matkailukalastusta usean vuoden ajan. Siitä liitteenä v 2008 toimintakertomus.

Lisäksi järvi on varsinkin jurvalaisille tärkeä liikunta- ja vapaa-ajan alue, alueella on uimaranta, luonto-, kunto- ja retkipolut ja tanssilava. Järven rannalla on korkeatasoinen leirintäalue, jossa matkailijoita vierailee hyvin laajalta alueelta. Järven käytössä on tarkoin otettu huomioon, ettei siihen johdeta jäte- ym. vesiä, liittämällä alue kunnalliseen viemäriverkostoon. Järvi sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella ja sen rannalla on koko entistä Jurvaa palveleva vedenottamo.

Säläisjärveen tuleva vesi johdetaan Lintuluomasta putkella Lintuluoman kanavan alitse järveen, joten järven veden laatu on hyvin riippuvainen Lintuluoman veden laadusta. Järveen istutetaan vuosittain onkikokoista lohikalaa n 4500 kg ja siian poikasia n 3000 kpl. Poikasten menestyminen riippuu järven veden laadusta. Kalastajia järvellä käy vuosittain n. 4500 henkilöä.

Järven yläpuolisella suoalueella on turvetuotantoa ns. Vedenlaskunevalla, josta kuivatusvedet on johdettu putkella Lintuluoman kanavan alitse ns. Tupenluomaan, joten siitä ei ole havaittu aiheutuvan haittaa järven vedenlaadulle. Siten olisikin hyvä selvittää myös tässä tapauksessa kuivatusvesien johtaminen vastaavalla tavalla.

Lupahakemuksessa esitetty korvaus kalastuksen vahingoille ei ole mielestämme riittävä, koska pahimmassa tapauksessa menetykset ovat korvaamattomia koko järven virkistyskäytölle. Edellytämme, että Lintuluoman vedenlaatua ei saa nykyisestään huonontaa, koska se ei nykyisellään ole hyvällä tasolla.

Mielipide 2 (Botnia Raceway)

Mielipiteen esittäjä toteaa, että viitaten aikaisempaan muistutukseen em. ympäristölupahakemukseen sekä Jurvassa järjestettyyn kuulemistilaisuuteen pyytämään ottamaan YVA - lupapäättöstä tehdessä huomioon seuraavat seikat:

Botniringin moottorirata sijaitsee Kurikan Juvassa. Se on tällä hetkellä vilkkaimpia Suomen viidestä ns. isosta moottoriradasta. Kurikan kaupunki on teettämässä alueesta parhaillaan ns. Master Plan -suunnitelmaa, jolla alueelle keskitettäisiin useita erillisiä samantyyppisiä toimintoja. Tavoitteena on kehittää rata-alue vastaamaan kansainvälisiä vaatimuksia. Botniring on merkitty maakuntakaavassa ns. melua tuottavaksi alueeksi.

Moottoriradalla on suuri merkitys koko Jurvan taajamaan, mutta myös Kurikan kaupungin hyvinvoinnille, sillä kävijöitä vierailee alueella vuosittain n. 30.000. Master Planin myötä kävijätavoitetta pyritään nostamaan 60.000 kävijään vuodessa.

Rata-alueella järjestetään vuosittain lukuisia ratakilpailuja autoille ja moottoripyörille, sekä myös ajo-opetustilaisuuksia. Master Plan -hankkeen avulla toiminta pyritään kehittämään ympärivuotiseksi.

Vapo Oy:n anomus turvetuotannon aloittamisesta rata-alueen läheisyydessä huolettaa mielipiteen esittäjää suuresti. Suoja-alueeksi kaavailtu 600 metriä ei estä turvepölyn leviämistä radalle, sillä tuulitietojen sekä kokemuksen mukaan vallitseva tuulen suunta käy radalle juuri turvetuotantoalueeksi kaavailusta suunnasta. Hienojakoinen pöly leviää vielä kahdenkin kilometrin päähän suotuisissa olosuhteissa. Pöly tulee hankkeen toteutuessa olemaan radalle paitsi suuri turvallisuusriski, mutta myös siisteyskysymys sekä uhka elinkeinolle. Liukas pöly ja pidon rajamailla ajavat kilpa-ajoneuvot eivät kerta kaikkiaan sovi yhteen!

Mielipiteen esittäjä toteaa, että mahdollista lupaa myöntäessä pölyn leviäminen rata-alueelle esitetään kiistatta riittävillä suoja-alueilla, suojauksilla ja lupaehdoilla. On myös tutkittava olisiko mahdollista, että radan läheisyydessä tuotanto voisi olla vain pölyhaitaltaan pienempää briketti-tuotantoa.

Mielipide 3 (Jurvan ympäristö- ja luontoseura r.y.)

Jurvan ympäristö- ja luontoseura r.y. toteaa, että he esittivät lokakuussa 2009 jo huolestumisensa Lintunevan turvetuotantohankkeesta. Varsinkin pohjavesiasia toivotaan otettavan huolellisesti huomioon YVA – menettelyssä.

Mielipiteen esittäjän mielestä Lintunevan ottaminen turvetuotantoon merkitsee:

- koko suo, elävä suoekosysteemi, tuhoutuu sekä biologisesti (sienet, kasvit ja eläimet), että geologisesti
- alentaa pohjaveden pintaa harjussa, joka heikkona kulkee maantien ja osin suonkin alla, ja joka on yhteydessä tärkeisiin pohjavesivarantoihin muualla kyseisessä harjussa
- ravinne- ja raskasmetallipäästöt vesistöihin lisääntyvät
- kasvihuonekaasuja, hiilidioksidia ja metaania vapautuu runsaasti yhtäkkiä, myös turvetta poltettaessa, mikä vaikuttaa ilmaston lämpenemiseen globaalisti
- merkittävä maisemahaitta yleisesti sekä suonläpi kulkevalle maantielle
- pölyongelma lähiympäristölle
- turve on uusiutumaton luonnonvara, jonka polttamisesta on monenlaista ympäristöhaittaa; kyllä nykyään pitäisi keskittyä uusiutuviin energialähteisiin
- hanhet menettävät lepo- ja ruokailupaikkansa muuttaessaan
- hanhenmetsästysmahdollisuus loppuu
- teeren soidinalue tuhoutuu
- teerenmetsästys loppuu
- riekko katoaa totaalisesti
- luonnonvaraiset suot ovat viimeiset palat Suomen koskemattomasta alkuperäisluonnon, jota ihminen ei milloinkaan ole käsitellyt jääkauden jälkeen
- suota ei voi enää käyttää koulujen opetustarkoitukseen ympäristöopissa, biologiassa ja maantiedossa
- suota ei voi enää käyttää tutkimukseen
- marjapaikat menetetään: suomuurain, karpalo ja juolukka
- ihmisten virkistysmahdollisuudet menetetään
- alkuperäisluonnossa koskemattomalla suolla silmä ja sielu lepäävät

Luettelossa esiin nostamien menetysten ja haittojen perusteella Jurvan ympäristö- ja luontoseura r.y. vastustaa jyrkästi Lintunevan ottamista turvetuotantoon ja haluaa sen säilyvän luonnontilaisena.

Mielipide 4 (3 allekirjoittaja)

Mielipiteen esittäjät toteavat, että Pöyry Oy on tehnyt ympäristövaikutusten arviointiohjelman koskien turvetuotantohanketta Jurvan Lintunevalla. Kyseisessä arviointiohjelmassa on heidän mielestään useita virheellisiä tai vanhentuneita tietoja, jotka koskevat kuivausvesien laskemista Säläisjärveen:

- Vaasan Lääninhallitus on vahvistanut Säläisjärvelle Rantakaavan ja määrittänyt järven käyttötarkoitukseksi virkistys- ja vapaa-ajan käytön. Ei turvetuotannon lietealtaaksi!
- Selvityksessä on kokonaan unohdettu perhe- ja muiden yhteisöjen vapaa-ajan asunnot joita järven rannalla on 7 kpl ja kaikkien käyttöaste on hyvin korkea. Omaa vapaa-ajan asuntoa käyttää esimerkiksi kuusi perhettä vuoron perään. Kaikki matkustavat pitkienkin matkojen takaa nauttimaan Säläisjärven puhtaasta luonnosta.
- Leirintäalueen yhteydessä on Caravan-alue, missä on ympärivuotisesti 50- 60 matkailuvauunua.

- Järven vesi on viime vuosina puhdistunut huomattavasti järveen johdetun puhtaan veden ansiosta entisen suoveden sijaan. Myös kalakanta on elpynyt veden puhdistumisen myötä.

Mielipiteen esittäjien mielestä järvi ei kestä enää tämän suurempaa humuskuormitusta.

- Yksi Jurvan vedenottoamoista sijaitsee lähellä järveä leirintäalueen tuntumassa. Mikäli järveen alettaisiin laskea humuspitoista kuivatusvettä 30 l/sek = 2.592.000 l/ vrk! Niin voi vain kuvitella miten huonoksi ja lyhyessä ajassa järven vesi voi muuttua. Virkistys- ja vapaa-ajan käyttö loppuisi ja mökkien arvot romahtaisivat.
- Rekkaliikenne kasvaisi sietämättömäksi ja ennestäänkin kapealla mutkaisella tiellä (tie no. 685). Arvioitu rekkamäärä olisi n. 510 ajosuoritetta / vuosi (liikenneturvallisuus, melu, pöly).
- Mielestämme ainut oikea vaihtoehto on 0-vaihtoehto, jossa hanketta ei toteutettaisi ja Säläisjärvi säilyisi puhtaana ja kalaisana myös tuleville sukupolville.

Mielipide 5 (2 allekirjoittaja)

Mielipiteen esittäjät toteavat, että Suomen luonnonsuojelulain mukaan:

Rauhoitettuja eläimiä ei saa ottaa eläiksi, tappaa tai pyydystää. Niiden lisääntymistä ei saa myöskään häiritä. Rauhoitettuja kasveja ei saa leikata, poimia tai tuhota.

Luonnonsuojelulakikin estää jo osaltaan tämän *kauniin ja harvinaisen* suoalueen tuhoamisen.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että Lintuneva on *monimuotoinen lintujen pesimäalue* ja siellä elää lisäksi eläimistä *mm. sisiliskoja, sukeltajia ja erilaisia perhosia* Lintunevalla merkittävät eliölajit, joihin turvetuotanto tulisi vaikuttamaan surullisesti, ovat *linnut ja selkärangattomat*. Suomen luonnonsuojeluliiton ja harrastajien mukaan Lintunevan alueella on havaittu alueellisesti *uhanalaisia perhoslajeja*.

Pesimälinnusto: Lintunevalla on nähty mm. kurki, kapustarinta, laulujoutsen, liro ja teeri.

Lintunevalla pesii/asustaa myös riekko, mustakurkku-uikku ja sinisuohaukka.

Metsänomistajat, mökkeilijät ja luonnossa muuten liikkuvat ovat myös tehneet havaintoja erilaisista eläinlajeista, kuten esimerkiksi maakotkasta ja joskus myös jätisukeltajasta (kovakuoriainen). Lintunevan lähiympäristössä asustelee myös muita Suomen kauniiseen luontoon kuuluvia eläinlajeja, kuten esimerkiksi lepakkoja, peuroja ja tikkoja. Kasvien osalta Lintunevan alue on myös monimuotoinen. Tuotantoalueella esiintyy tupasvillarämettä, joka on arvioitu silmäläpidettäväksi luontotyyppiksi.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että Lintuneva on *pohjavesialuetta*. *Lintulammesta* mainittakoon se, että siinä oleva vesi ei ole normaalia nevavettä, vaan täysin *kirkasta pohjavettä*.

Mielipiteen esittäjät toteavat, onko Suomella varaa menettää enää yhtään arvokasta pohjavettä ja koska suolla on paljon lampia ja lampareita, sen kuivattamiseen tarvittaisiin *todella isot* kanavat. Turve joka jäisi kuivatuksen jälkeen, *ei kattaisi lähellekään kustannuksia* ja ainut mitä tapahtuisi, olisi että niin *arvokas pohjavesi- ja suoalue* olisi iäksi menetetty.

Lintunevan hankealueen länsipuolella, maantien takana, sijaitsevat Lintulammen lampareet ovat metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ja lampareet saattavat täyttää myös vesilain tarkoittaman suojeltavan pienveden määritelmän.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että Lintunevalla näkee arvokasta ja kaunista luontoa, monimuotoista eläin- ja kasvilajeja. Lintuneva on siis todella tärkeä niin ihmisille kuin eläimille *nykyisellään* luonnonkauniina suoalueena, virkistys/ulkoilualueena, laajana marjastus- ja sienestysalueena. Lintuneva on aina ollut tärkeä edeltäjillemme kuten myös meille ja tulee aina olemaan tärkeä, kuten myös meidän jälkeläisille ja heidän jälkeläisilleen.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että Lintunevan suoalue on *jo nyt kärsinyt liikaa* suon läpi rakennetusta voimajohdosta. Myös kulttuuriperintö kohteita sijaitsee lähellä suunniteltua tuotantoaluetta, lähin n. 100 m päässä. Nämäkin tulisivat aika todennäköisesti kärsimään osaltaan turvetuotannosta. Onhan jo todettu, että Lintunevalla on avovesilammikoita joiden ympärillä alue on maisemallisesti edustava ja kasvilajisto keskimääräistä runsaampaa. Lintuneva on siis harvinainen suoalue Suomen kauniissa luonnossa.

Lintunevan läheisyydessä on: mm. Kurpanneva n. 1,5 km (Natura-alue ja kuuluu soidensuojeluohjelmaan), Pässinrämäkanalue n. 2,6 km (Natura-alue ja vanhojen metsien suojelualue) ja Isokorvenlehdonalue n. 4,8 km (Natura-alue). Nämäkin tulevat kärsimään ajan myötä, koska ne ovat niin lähellä suunniteltua tuotantoaluetta.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että lisääntyneestä turvetuotannosta ja turpeen käytöstä tulee myös ympäristölle haitallisia päästöjä, jotka vaikuttavat ilmastomuutokseen (ilmastonlämpeneminen), kuin myös luontoon, pohjavesialueisiin ja muuhun ympäristöön. Suomen pitäisi olla edelläkävijä ja näyttää esimerkkiä, eikä lisätä luonnolle ja ilmastolle haitallista tuotantoa. Luonnon kannalta huolestuttavaa on lisäksi turvetuotannossa käytettävien poltto- ja voiteluainesten käyttö, kuten myös varastointi työmaalla, jätehuolto, sekä ongelmajätteiden syntyminen.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että Lintuneva on myös todella lähellä asuttua kylää (n. 4-5km). Joten turvetuotannosta tulisi lisää mm. terveys- ja turvallisuushaittoja. Terveysten vaikuttavia asioita on jonkin verran. Suurin haitta on turvepöly, mutta myös melu lisääntyisi huomattavasti. Turvallisuuteen vaikuttavia asioita on paljon, mutta yhtenä mainittakoon isojen autojen lisääntyvä liikenne tielle, jossa lenkkeillään paljon, niin yksin, kaksin kuin perheen kesken. Turvetuotantoalue tulisi mitä todennäköisesti näkymään häiritsevästi myös yleiselle tielle, ulkoilureiteille ja muuhun lähi ympäristöön.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että kukaan *ei* ymmärrä miksi jotain näin järjetöntä, eli turvetuotannon aloittamista Lintunevalla edes harkitaan. Suomessa, ja *etenkin tässä lähi ympäristössä* on aivan *liian vähän* jäljellä noinkin *kauniita, monimuotoisia, ihmisille ja eläimille monessa mielessä tärkeitä luontoalueita*. Alueen kuivattaminen kuivattaisi myös monet ojat, ja tärkeimmän, eli kylän läpi virtaavan Norinluoman. Se vaikuttaisi myös rajusti Jurvassa sijaitsevaan Säläisjärveen. Säläisjärvi on todella merkittävä virkistys- ja kalastuskohde, sekä todella merkittävä matkailupaikka. Se on siis paikkakuntalaisille, kuin muillekin todella tärkeä.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että vesilakikin estää pintavalutuskentän rakentamisen alueelle, sillä se heikentää suolampea. Vesien johdattaminen tekisi hallaa myös Norinluomassa ja Kainastonjoessa asuville *luonnonvaraisille* taimenille ja satunnaisesti Kauhajoen yhtymäkohdassa tavattaville ravuilla.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että kukaan ei ymmärrä myöskään sitä, kuinka Vapo Oy:n tehdysä ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on kirjoitettu, että virkistys yms. käyttö olisi vähäistä. Lintunevalla ja sen ympäristössä on *todella paljon* virkistys käyttöä luonnossa liikkujille, erilaisille bongareille, marjastajille/sienestäjille ja metsästäjille. Täällä, kuten myös monessa muussa paikassa virkistystä on myös luonnossa liikkuminen erilaisissa muodoissa.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että miksei Vapo Oy ota turpeenottoalueeksi jo ojitettua tai muuten luonnontilaltaan voimakkaasti muuttunutta suota tai käytöstä poistettua suopeltoa eikä Lintunevaa, joka *kaunis, arvokas tärkeä, monimuotoinen, ojitamaton ja luonnontilainen* suo, josta he eivät kovin helpolla luovu.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että *edellä olevien asioiden johdosta he esittävät, että Lintunevalle EI tule sallia turpeen kaivuuta ja nostoa.*

Mielipide 6 (7 allekirjoittaja sekä Laihian seurakunta ja Jurvan Lions klubi)

Mielipiteen esittäjät toteavat, että he omistavat kiinteistöjä ja huviloita Säläisjärven rantakaavoitetulla alueella. He toteavat, että turvetuotantoalueelta johdettaisiin suovesiä Lintuluomaan, josta osa vesistä johdettaisiin Säläisjärveen. Kuivana aikana kaikki Lintuluoman vedet ohjautuvat Säläisjärveen. Kun näin on, turpeen ottamisesta johtuvat humushaitat rasittaisivat ottoaikana, kesällä, kokonaisuudessaan Säläisjärveä. Säläisjärvi on siinä tilassa, ettei se kestä minkäänlaista lisäkuormitusta, eikä veden laadun heikkenemistä, kuten Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus asiakirjassa ympäristövaikutusten tarpeen harkinnasta ilmaisee.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että turpeen otosta aiheutuu väistämättä humuksen muodostumista ja veden laadun heikkenemistä alapuolisessa vesistössä pintavalutuskentistä huolimatta. Näin on käynyt mm. Nummijärvessä, johon on muodostunut paksu lietepohja ja veden laatu on merkittävästi huonontunut. Vapo itsekin myöntää, että veden laatu huononee, koska se tarjoaa kalastustoimikunnalle olematonta 1000 euron vuotuiskorvausta.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että ottoalueella on runsaasti allikoita/lampareita ja lähteitä, vaikka arviointiohjelma sivulla 5 toisin väittääkin. Asian varmistamiseksi liitetään alueelta 6.6.2010 otetut kuvat selityksineen.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että kun Lintuluoma kokonaisuudessaan kulkee hiekkaharjussa, tulee yhteys pohjavesiin tutkia. Ottoalueellakin hiekkaa on aivan pinnassa.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että Juha Saarinen ja Riitta Lappalainen tutkimuksessaan Jurvan suot ja turvevarojen käyttömahdollisuudet sivulla 44 toteavat, että Lintuneva ei sovellu turvetuotantoon ja että pohja on suureksi osaa hiekkaa.

Mielipiteen esittäjät toteavat, että paikallinen turveurakoitsija ei ole ollenkaan saanut oikeutta vesien laskemiseen Lintuluoman kanavaan. Vapon turpeenotto on paljon suurimuotoisempaa.

Lopuksi mielipiteen esittäjät toteavat, että heidän käsityksensä mukaan ottoalue kuuluu Jurvan vedenottamolle tärkeään muodostumisalueeseen.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Vapo Oy:n Lintunevan turvetuotantoalue hankkeeseen Kurikan ja Teuvan rajalla liittyvä ympäristövaikutusten arviointiohjelma täyttää YVA -asetuksen 9 § mukaiset sisällölliset vaatimukset. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue kuitenkin edellyttää yhteysviranomaisena, että arviointityötä tarkennetaan jäljempänä esitetyn mukaisesti sekä ottaen huomioon saapuneissa lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt asiat.

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on YVA – asetuksen 9 § mukaisesti esitetty tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista, maankäyttötarpeesta, hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin, hankevastaavasta sekä hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ym. päätöksistä sekä hankkeen aikataulusta.

Hankkeen tarkoituksena on tuottaa energia- ja ympäristöturvetta. Energiaturpeen käyttöpaikkoja ovat mm. Porin, Pietarsaaren ja Seinäjoen voimalaitokset. Ympäristöturve menee lähiympäristöön kuivikkeeksi, kompostointiin, lietteen imeytykseen ja maanparannukseen.

Hankkeen sijainti, maankäyttötarve ja tekninen toteutus on kuvattu. Lisäksi arviointiohjelmassa on kuvattu hankkeen päävaiheet, eli kuntoonpano-, tuotanto- ja jälkihoitovaihe. Vesienkäsitteilyn toteutus kuvataan toteutettavaksi **pintavalutusmenetelmällä**.

Kappaleessa 2.6.1 esiintyy vielä Länsi-Suomen ympäristökeskus. Tulevassa selostustekstissä toivoisi, että hankevastaava vaihtaisi nämä kohdat kuulumaan nykytilanteen mukaisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ympäristö ja luonnonvarat – vastuualueeksi.

On hyvä, että arviointiohjelmassa mainitaan että vesienhoidon tavoitteena on vesien hyvän ekologisen tilan saavuttaminen ja turvaaminen. Tavoitteena on, että pinta- ja pohjavesien tila ei heikkene ja että pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila on vuoteen 2015 mennessä vähintään hyvä. Käytännössä tämä tarkoittaa että vesien nykytilaa on parannettava, jotta päästään alueellisesti hyvään tilaan ja laatuun. Yhteysviranomaisen kanta on, että kaikki toimenpiteet jotka voisivat heikentää vesien tilaa, on tarkoin valvottava ja tehtävä kaikki mahdollinen jotta vesistöihin johdettavat vedet eivät lisää kiintoaine- ja ravinnekuormaa.

Arviointiohjelman tässä kohdassa olisi vielä syytä mainita miten aiotaan selvittää Lintunevan status mahdollisessa tulevassa soidensuojeluohjelmassa tai suo- ja turvemaiden strategiassa. Lintuneva on luonnontilainen suo ja "Kansallisen suo- ja turvemaiden strategian valmistelu käynnistettiin vuoden 2009 alussa maa- ja metsätalousministeriön koordinoimana. Strategian on määrä valmistua syksyllä 2010.

Turvemaiden nykyiset, moninaiset käyttötarpeet ja -arvot ovat kasvamassa. Strategian tavoitteena on luoda yhteinen, ajantasainen näkemys soiden ja suoluonnon sekä turvemaiden kestävästä ja monipuolisesta käytöstä. Strategialla määritetään Suomen soihin ja turvemaihin liittyvät tavoitteet ja käyttötarpeet, sekä tarvittaessa keinot niiden yhteensovittamiseksi lähivuosikymmeninä. Valmistelussa otetaan huomioon lähiajan ja pitkän aikavälin tarpeet sekä olemassa olevat kansalliset, EU- tason sekä kansainväliset linjaukset."

Yhteysviranomaisen toteaa, että ympäristönvaikutusten arviointiselostukseen on tuotava selkeästi mukaan mitkä ovat suunnitelmat liittää Lintuneva esim. soidensuojeluohjelmaan tai muihin vastaaviin suojeluohjelmiin tai kansallisiin strategioihin.

Vaihtoehtojen käsittely

Vaihtoehdot ja niiden vertailu on keskeinen osa YVA- prosessia. Arviointiohjelmassa on mukana YVA – lain vaatima vaihtoehto VE 0 sekä VE 1. Vaihtoehdossa VE 1 koko hankealue valmisteltaisiin tuotantosuunnitelmassa esitetyssä laajuudessa ja aikataulussa. Suunniteltu tuotantoalue on kooltaan 149,0 ha. Tuotantovalmis pinta-ala otettaisiin käyttöön sitä mukaa kuin sitä kunnostukselta ja kuivatukselta valmistuu. Tuotantoalueen kuivatusvedet johdettaisiin ympäri- vuotisesti pintavalutuskenttien kautta etelän ja pohjoisen suuntaan.

Tässä hankkeessa VE2 a) -vaihtoehtona olisi syytä kuvata se, miten sama energiamäärä saataisiin hankittua esimerkiksi uusiutuvista energialähteistä ja millä korvataan kasvuturpeen ja kasvualustojen tarve. Vaihtoehdossa tulee kuvata vaihtoehtojen materiaalien ja energiahankinnan kestävyttä, haittavaikutuksia ja sosiaalisia sekä elinkeinopoliittisia vaikutuksia lyhyesti. Samalla voidaan tuoda esiin VE 1 rinnalle VE1 b) jossa etsitään nykyisen suon tilalle ojitettu vaihtoehto, joka täyttää turpeenoton kriteerit paremmin, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Ympäristön nykytila on kuvattu sivuilla 21 – 34, eikä siihen ole suuria muutoksia tarpeen. Elinkaaritarkastelu on vaikutusten arvioinnissa myös tärkeää. Selostukseen olisi tuotava tarkemmin miten aiotaan seurata ja toimia jälkikäteen turvetuotannosta mahdollisesti ympäristölle aiheutuvien liittämisvaikutusten suhteen.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman sisältöä tulisi tässä yhteydessä selostaa turvetuotannon osalta lyhyesti. Suunnitelmassa on Kyrönjoen ja

Närpiönjoen vesistöjen osalta asetettu tavoitteeksi ihmistoiminnasta aiheutuvan fosfori- ja typpi-kuormituksen puolittaminen. Turvetuotannon vähennystarpeeksi on puolestaan Närpiönjoen vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa asetettu fosforin osalta 50 % ja typen osalta 25 % vuoteen 2015. Kyrönjoen vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa vastaavat luvut turvetuotannolle ovat fosforin osalta 50-70 % ja typen osalta 25-70 %. Hankkeen vaikutusten arvioinnin kannalta on tärkeää verrata hankkeen vaikutuksia vesienhoitosuunnitelmien tavoitteisiin ja niiden mahdolliseen saavuttamiseen.

Hankkeessa tulee erityisesti pohtia riskejä pohjavesien kannalta sekä hankkeen vaikutuksista Säläisjärven tilaan. Epävarmuutta lisäävät nykyhetken puutteellinen tieto- ja tutkimusmäärä sekä yleisesti tutkimus- ja selvitystyön epävarmuutta lisää säätilojen ja muuttuvien olosuhteiden lisäksi toistojen vähyys, jota ei ole kohdassa 6.18 mainittu. Hyvä esimerkki on se, että mm. perhoshavainnointia on esitetty tehtäväksi 7 eri kertaa, jossa toiston merkitys on jo huomattava, ainakin lintuhavainnointien määrään, jota on tehty kesäkuussa 2008 vain yhden kerran.

Arviointiohjelman sivuilla 34 – 43 on selostettuna arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät. Yhteysviranomaisen pitää erityisen tärkeänä, koska suunnittelualue on pääosin ojittamaton, luonnontilaista muistuttava suo, että Lintunevan **luontoarvot selvitetään perusteellisesti**.

Lintunevan suon vaikutukset voidaan karkeasti jakaa kolmeen pääryhmään:

A. luontoarvot;

B. valumavesi;

C. pohjavesi;

Luontoarvot. Arviointiohjelmassa kohdassa 6.7 todetut asiat on tehtävä huolella ja selostettava tarkoin arviointiselostuksessa ja vaikutusarvioinnissa on, kuten ohjelmassa sanotaan, kiinnitettävä erityistä huomiota:

- **Uhanalaisiin lajeihin** (Rassi, ym. 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000)
- Erityisesti suojeltuihin lajeihin (Luonnonsuojelulaki 1096/1996 ja – asetus 160/1997)
- EU-direktiivilajeihin (lintudirektiivi ja luontodirektiivi)
- Suomen erityisvastuulajeihin. Lajit, joiden Euroopan populaatiosta huomattava osa pesii Suomessa ja joiden säilyttämisestä Suomella on erityinen vastuu (Leivo 1996).
- Luonnonsuojelulain mukaisiin lajeihin ja luontotyypppeihin
- Metsälain mukaisiin luontotyypppeihin
- Vesilain mukaisiin luontotyypppeihin
- **Uhanalaisiin luontotyypppeihin** (Raunio ym. 2008).

Luvussa 6.12 esitetään hankkeen vaikutuksia luonnonvaroihin ja niiden hyödyntämiseen. Tässä yhteydessä yksi hankkeen vaikutusalueen keskeisistä luonnonvarojen hyödyntämismuodoista – kalastus – on jäänyt kokonaan käsittelemättä. Luvussa 6.9 käsiteltiin hyvin lyhyesti kalastovaikutuksia, mutta vaikutukset kalastukseen on jäänyt siitäkin pois. Tässä yhteydessä tulee huomioida, että hankkeen vaikutusalueella oleva Säläisjärvi on Kurikan kaupungin omistama virkistyskalastuskohde, jonne istutetaan vuosittain pyyntikokoisia kirjolohia ja taimenia sekä kesänvanhoja siianpoikasia. Järvelle myydään vuosittain lähes 5 000 vuorokausilupaa viehekalastajille ja järvi onkin yksi merkittävimmistä eteläpohjalaisista yksittäisistä virkistyskalastuskohteista. Kainastonjoki on vähävetisellä Etelä-Pohjanmaalla erittäin merkittävä virkistyskalastusalue. Kalastus painottuu kesäaikaan, mutta joella on myös järjestetty talvisia pilkkikilpailuja. Myös Kivi- ja Levalampi on suosittu virkistyskalastusalue, jonne myös suoritetaan vuosittain kalaisutuksia.

Yhteysviranomaisen toteaa, että Lintuneva kuuluu taantuneeseen **silmällä pidettävään suoluontotyyppiin**. Luonnonsuojelun kannalta merkittävistä lajeista tarvitaan lisäselvitystä. Lintunevalla on merkitystä ekologisena yhteytenä luonnonsuojelualueiden verkostossa. Turvetuotantoon so-

veltuvia soita ja suoluontotyypppejä koskeva selvityshanke on käynnistymässä Etelä- Pohjanmaalla.

Luontoselvityksiä on tarpeen täydentää ainakin linnuston osalta, puuttuvista hyönteisselvityksistä vähintään selvitys uhanalaisista perhosista olisi tarpeen, eikä mm. matelijoista ja nisäkkäistä ole selvitystä. Metsälain mukaiset luontotyypit on tarpeen selvittää alueelta, ainakin lain 10§ mukainen noro saattaa olla kyseessä pintavalutuskentän itälaidalla.

Valumavesi. Vesistöön johdettavien vesien puhtauteen ja kiintoainepitoisuuksiin pitää kiinnittää erityistä huomiota. Nyt suunnittelun alla olevan turvetuotantoalueen kuivatusvesistä osa johdetaan Kainastonjoen yläosan uomien kautta Kyrönjoen vesistöalueeseen ja vesien mukana kulkeutuvat mahdolliset lisäraavinne- ja kiintoainepitoisuudet vaikuttavat heikentävästi veden laatuun koko Kyrönjoen vesistöalueella.

Uusien turvetuotantoalueiden käyttöönotossa ja valumavesien johtamisessa Linnanojaan ja edelleen Vehkaluoman kautta Kainastonjokeen tulee käyttää **riittävän tehokkaita puhdistus- ja suodatusmenetelmiä** siten, että valumavesien sisältämä ravinnekuormitus ja vesien mukana mahdollisesti kulkeutuvat kiintoaineet eivät huononna uomien ja jokiveden tilaa ja pienennä niiden virtaamia entisestään.

Yhteysviranomainen toteaa, että riittävän tehokkaat puhdistusmenetelmät ovat sellaiset menetelmät jotka estävät kiintoaine-, ravinne- ja hapenkulutusta edistävien partikkeleiden pitoisuuksien nousua vesistössä. Tämän saavuttamiseksi pintavalutuskenttä menetelmänä ei yksistään ole riittävä, joten on myös selvitettävä muita menetelmiä tai menetelmäyhdistelmiä. Tavoitteena on oltava, että edellä mainitut asiat valumavesissä sekä esim. pH, sameus ym. eivät oleellisesti poikkea siitä mitä se nykytilaisessa vesistössä on. Lisäksi on selvitettävä, mikä on se **hydrologinen virtaama**, jolla varmistetaan, ettei kuormitus alapuolella olevissa vesistöissä nouse liiaksi. Vesistöt, joihin puhdistetut kuivatusvedet johdetaan, ovat kuitenkin tähän saakka saadun selvityksen mukaan siinä tilassa, etteivät ne kestä minkäänlaista lisäkuormitusta.

Lintunevan tuotantoalue tulee hakemuksen mukaisesti sijoittumaan pääosin ojittamattomalle suoalueelle, mikä on vastoin vesienhoitosuunnitelmaa sekä Valtioneuvoston periaatepäätöstä vesiensuojelun suuntaviivoiksi vuoteen 2015. Tämä edellyttää huolellisia selvityksiä ja perusteluja jos hanketta viedään eteenpäin. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä vesiensuojelun suuntaviivoiksi vuoteen 2015 on turvetuotannon osalta todettu muun muassa, että vesiensuojelun tehostamisen ja uusien turvealueiden käyttöönoton tarpeet tulee arvioida erityisen tarkoin kohteissa, joissa vesien tilatavoitteet edellyttävät tilan parantamista.

Sekä Säläisjärvi että Kivi- ja Levalampi ovat sellaisia vesistöjä jotka eivät siedä lisäkuormitusta. Happitilanne on jo nyt Kivi ja Levalammessa erittäin heikko talvella jään alla ja lisää orgaanista ainetta järvi ei siedä. Myös Säläisjärven pohjanläheisissä vesikerroksissa on heikko happitilanne. Molempien järvien luontaisesti esiintyvissä petokaloissa elohopeapitoisuudet ovat joko yli tai hyvin lähellä syöntirajaa ja lisää maaperän muokkausta valuma-alueella vapauttaa vielä lisää elohopeaa. Koko Närpiönjoki on Vesienhoitosuunnitelmassa luokiteltu huonoksi ja tavoitteena on vesistön hyvää tilaa. Lisäkuormitus ei edistä hyvää tilaa ja on siis vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden vastainen.

Kainastonjoki on jo nykyään hyvin rehevä ja tumma ja lisää turvetuotannon kuivatusvesiä heikentää tilannetta edelleen sekä Kainastonjoessa että myös Kyrönjoessa. Kyrönjoki on vedenhankintavesistö jossa tavoitteena on hyvä tila ja ravinnepitoisuuksien puolittaminen.

Pohjavesi. Aivan alueen vieressä on vedenhankintaan soveltuva Lintuharjun pohjavesialue (20–30 m), jonka **vedenlaatuun turvetuotannon vaikutukset on selvitettävä perusteellisesti.** Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat – vastuualueen päätöksessä (29.1.2010) todetaan, että

"Lintuharjun ja Rauhakankaan pohjavesialueille voi johtaa ojavesiä vain, jos Lintuluoma ja –kanava ovat tutkitusti tiiviitä, jolloin johtamisesta ei aiheudu vaaraa pohjaveden laadulle. Lintuluoma virtaa Lintuharjun pohjavesialueella yli 4,5 kilometrin alueella, joten kuivatusvedet aiheuttavat merkittävän riskin pohjavedelle. Hakija voi myös tiivistää ojan tai käsitellä kemiallisesti tuotantoalueelta tulevat vedet. Ojan tiiviys pohjavesialueilla tulee tutkia. Maaperäolosuhteita tutkittaessa tulee kivennäismaan puhkaisua välttää. Kuivatusvesien ohjaaminen kokonaisuudessaan etelän suuntaan tulee selvittää. Käsittelemättömien kuivatusvesien johtaminen pohjavesialueille nykyisiin uomiin vaarantaa pohjaveden laadun (YSL 8 §). Kuivatusvesien ohjaamisella kokonaisuudessaan etelänsuuntaan on kuitenkin vaikutuksia pintavesien hydrologiaan. Tämä tulee ottaa huomioon vaihtoehtoa harkittaessa."

Arviointiohjelmassa todetaan, että lausunnossa esittämät asiat huomioidaan selostuksessa, mutta Lintuluoman ja Lintuluomankanavan kautta mahdollisesti aiheutuvaan riskiä tarkastellaan olemassa olevan aineiston perusteella.

Yllä oleva arviointiohjelman lause on ristiriitainen esitetyn vaatimuksen kannalta. Yhteysviranomaisen mielestä Lintuluoman ja kanavan tiiviys tulee tutkia ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. Maaperäselvitysten tutkimussuunnitelmat tulee esittää Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat – vastuualueen pohjavesiryhmälle hyväksyttäväksi ennen tutkimusten aloittamista.

Vaikka alueelta onkin jonkin verran olemassa olevaa tutkimustietoa, on kokonais kuvan muodostaminen alueelta jossain määrin ongelmallista, koska kyseessä on nk. vanha harju. Tavanomaisella maastotarkastelulla ei saavuteta sitä tietomäärää, mikä normaalilla harjulla saadaan. Alueella olisikin tarvetta tehdä harjun rakenneselvitys, jotta kokonaiskuva muodostumasta saataisiin selville.

Osallistuminen

Osallistuminen on arviointiohjelmassa kuvattu ja järjestetty asianmukaisesti. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta järjestettiin avoin tiedotus- ja keskustelutilaisuus 20.5.2010. Tilaisuudessa esiteltiin arviointiohjelmaa ja yleisöllä oli mahdollisuus esittää näkemyksiään ympäristövaikutusten arvioinnista.

Toinen tiedotus- ja keskustelutilaisuus järjestetään ympäristövaikutusten arviointiselostuksen valmistuttua. Tilaisuudessa esitellään ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksia. Yleisöllä on silloin mahdollisuus esittää näkemyksiään tehdystä ympäristövaikutusten arviointityöstä ja sen riittävyydestä.

Hankkeesta ja sen ympäristövaikutusten arvioinnista tiedotetaan myös yleisen tiedonvälityksen yhteydessä, kuten lehdistötiedotteiden ja ELY -keskuksen internetsivujen. YVA -ohjelman ja -selostuksen nähtävillä olopaikoista tiedotetaan kuulutuksen yhteydessä. Sähköiset versiot ovat nähtävillä Etelä-Pohjanmaan ELY -keskuksen internetsivuilla.

Yleisöllä on mahdollisuus antaa yhteysviranomaiselle kirjallinen lausunto YVA -ohjelmasta ja -selostuksesta niiden nähtävillä oloaikana. YVA -menettelyn yhteysviranomaisen lausunnot ovat nähtävillä Etelä-Pohjanmaan ELY -keskuksen internetsivuilla.

Raportointi

Raportti on helppolukuinen ja vaikuttaa selkeästi ajatellulta rakenteellisesti. Arviointiohjelmassa on kattavasti esitetty vaikutusalueet ja laadittavat selvitykset. Arviointiohjelma on ammatti-

maisesti toteutettu ja siinä on pääosin esitetty ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettussa asetuksessa tarkoitetut tiedot arviointiohjelman sisällöstä.

Arviointiohjelmassa on mm. asianmukaisesti otettu huomioon alueen läheisyydessä sijaitsevat muinaismuistolain (295/63) rauhoittamat kiinteät muinaisjäännökset. Kuitenkin joitakin sisällöllisiä puutteita esiintyy joihin yhteysviranomaisen tässä lausunnossaan on puuttunut. Nämä seikat ovat myös seuraavassa yhteenvedossa kiteytettyinä.

Yhteenvedo ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelmavaiheen jälkeen YVA- prosessi jatkuu selostusvaiheella, jonka hankevastaava ja hankevastaavan konsultti valmistelee. Edellä mainitut yhteysviranomaisen lausunnossa esitetyt asiat ovatkin evästystä jatkotyölle.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmassa on käsitelty ne asiat, jotka YVA- laki vaatii ja pitää arviointiohjelmaa siltä osin riittävänä, edellyttäen, että tässä lausunnossa muutoinkin esitetyt seikat otetaan huomioon kun hanke etenee selostusvaiheeseen.

Yhteysviranomaisen lausunnossa esittämät asiat ovat suurelta osin myös tulleet esiin saapuneissa palautteissa. Muihinkin kuin erikseen yhteysviranomaisen lausunnossa esille nostettuihin erityisiin näkökohtiin toivotaan kiinnitettävän huomiota jatkotyössä.

Päällimmäisiksi asioiksi saapuneissa lausunnoissa nousi huoli vesistöjen tilasta mm. Säläisjärvi, Kainastonjoki ja Kivi- ja Levalampi sekä Lintuluoma mainittiin saapuneissa lausunnoissa ja mielipiteissä. Yhteysviranomaisen toteaa, että riittävän tehokkaat puhdistusmenetelmät ovat sellaiset menetelmät jotka estävät kiintoaine-, ravinne- ja hapenkulutusta edistävien partikkeleiden pitoisuuksien nousua vesistössä. Tavoitteena on oltava, että edellä mainitut asiat valumavesissä sekä esim. pH, sameus ym. eivät oleellisesti poikkea siitä mitä se nykytilaisessa vesistössä on. Lisäksi on selvittävää, mikä on se hydrologinen virtaama, jolla varmistetaan, ettei kuormitus alapuolella olevissa vesistöissä nouse liiaksi.

Tavoitteena on, että pinta- ja pohjavesien tila ei heikkene ja että pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila on vuoteen 2015 mennessä vähintään hyvä. Käytännössä tämä tarkoittaa että vesien nykytilaa on parannettava, jotta päästään alueellisesti hyvään tilaan ja laatuun. Yhteysviranomaisen kanta on, että kaikki toimenpiteet jotka voisivat heikentää vesien tilaa, on tarkoin valvottava ja tehtävä kaikki mahdollinen jotta vesistöihin johdettavat vedet eivät lisää kiintoaine- ja ravinnekuormaa.

Säläisjärvi sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella ja sen rannalla on koko entistä Jurvaa palveleva vedenottamo. Hankealueen pohjaveden virtaussuunta on pääosin siihen suuntaan. Huoli on myös siitä, että aivan alueen vieressä on vedenhankintaan soveltuva Lintuharjun pohjavesialue, n. 20–30 m etäisyydellä, jonka vedenlaatuun turvetuotannon vaikutukset on selvittävää perusteellisesti. Lisäksi alueella on muita pohjavesialueita ja Norin vedenottamo on vain n. 2 km etäisyydellä hankealueen rajalta.

Yhteysviranomaisen mielestä Lintuluoman ja kanavan tiiviys tulee tutkia ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. Maaperäselvitysten tutkimussuunnitelmat tulee esittää Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat – vastuualueen pohjavesiryhmälle hyväksyttäväksi ennen tutkimusten aloittamista. Vaikka alueelta onkin jonkin verran olemassa olevaa tutkimustietoa, on kokonaiskuvan muodostaminen alueelta jossain määrin ongelmallista, koska kyseessä on nk. vanha harju. Tavanomaisella maastotarkastelulla ei saavuteta sitä tietomäärää, mikä normaalilla harjulla saadaan. Alueella olisikin tarvetta tehdä harjun rakenneselvitys, jotta kokonaiskuva muodostumasta saataisiin selville.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan koko alueelle kohdistuu maakuntakaavan suunnittelumääräys I, jossa todetaan, että turvetuotantoon tulee ottaa ensisijaisesti entisiin turvetuotantoalueisiin

liittyviä soita, ojitettuja soita tai sellaisia ojittamattomia soita, joiden luonnon- tai kulttuuriarvot eivät ole valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä.

Lintunevan suunnittelualue on pääosin ojittamaton, luonnontilaista muistuttava suo, minkä takia yhteysviranomaisen toteaa, että suon luontoarvot on selvitettävä perusteellisesti.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteiden esittäjille. Lisäksi yhteysviranomaisen lausunto pidetään yleisön nähtävillä yhden kuukauden ajan Kurikan kaupungin ja Teuvan kunnan virallisilla ilmoitustauluilla sekä pääkirjastoissa niiden virka- tai aukioloaikoina. Lisäksi lausunto tulee nähtäville internetsivuille osoitteeseen: www.ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA- hankkeet.

Yhteysviranomaisen on toimittanut hankkeesta vastaavalle kopiot kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen arkistossa.

Ympäristöneuvos

Pertti Sevola

Ylitarkastaja

Egon Nordström

Suoritemaksu

6000 €

Jakelu

Vapo Oy, suoritemaksua vastaan

Tiedoksi

Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät

Ympäristöministeriö

Suomen ympäristökeskus, liitteenä 2 kpl arviointiohjelmaa

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa alueellisten ympäristökeskusten suoritteista (1097/2010) olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnotta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä. Osoite: Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, PL 262, 65101 VAASA, sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

